

При визначенні точки беззбитковості графічним способом, врахування реально існуючої зміни постійних витрат хоча б внаслідок дії низки внутрішніх і зовнішніх факторів, дасть змогу зміщувати (з дотриманням визначеного інтервалу) вгору по осі «у» лінії, що відображають змінні, постійні і загальні витрати. Врахування дисконтування доходів призведе до зміщення лінії, що відображає їх зміну, вниз по осі «у». В сукупності це призведе до підвищення достовірності визначення обсягу реалізації виробленої продукції, яка забезпечить підприємству досягнення точки беззбитковості.

В процесі вибору оптимального інвестиційного проекту крім звичних для цих цілей показників (періоду окупності тощо) необхідно проаналізувати довгострокову перспективу проекту, його суспільну актуальність і соціальне значення, ризики кожного проекту, адекватність світовим економічним та науково-дослідним процесам, наявність досвіду і ресурсних можливостей для реалізації конкретного проекту тощо.

Отже, усунення недоліків інструментарію аналізу перспектив економічного розвитку підприємства сприятиме підвищенню рівня оптимальності прийнятих управлінських рішень і вчасності та адекватності реагування на недоліки в їх реалізації.

1. Зарубинский В.М. Оценка риска банкротства. Мнимое или фактическое банкротство / В.М. Зарубинский, Н.И. Демьянов, Е.Я. Кушлык, И.В. Семеренко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №6 (96). – С.80-90.

Шевченко Н.В.

аспірант

Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара

КОРЕЛЯЦІЙНИЙ ТА АВТОКОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ЧАСОВИХ РЯДІВ ЕКОНОМІЧНИХ МАКРОПОКАЗНИКІВ

Протягом минулого десятиріччя важливою характеристикою розвитку національної економіки України стала турбулентність економічних процесів та висока волатильність показників соціально-економічного становища. Постає питання щодо можливості прогнозування економічних процесів та визначення тенденцій розвитку. За допомогою аналізу кореляційних і автокореляційних функцій часових рядів було досліджено взаємозв'язки макропоказників та показнику інвестиційної діяльності комерційних банків України.

Інвестиційну діяльність завжди пов'язують з розвитком та інноваціями в національній економіці, саме тому на даному етапі розвитку національного господарства України необхідно приділити увагу залученню інвестицій для якісно нових перетворень національної економіки. Комерційні банки є невід'ємною складовою в процесі нарощування інвестиційних ресурсів та залучення їх в економіку країни.

У дослідженні запропоновано розглянути кореляційні функції показнику інвестиційної діяльності банків у парі з макропоказниками (облікова ставка НБУ, процентні ставки за кредитами та депозитами, індекс споживчих цін та індекс цін виробників промислової продукції, валютний курс євро, долар США, російський рубль) та автокореляційні функції показників.

Тісні кореляційні зв'язки присутні у парах процентних ставок за депозитами та кредитами, індексів споживчих цін та цін виробників промислової продукції, а також у валютних парах: євро – долар США, долар США – рубль, рубль – євро. Наявність зазначених вище кореляційних зв'язків обумовлене природою формування показників, які мають спільний базис для розрахунку, тому динаміка таких показників є взаємозалежною.

Для визначення циклічних характеристик часових рядів в ході кореляційного аналізу було урахувано часові лаги та виявлено, що для більшості показників притаманним є лаг в 13 кварталів. За допомогою аналізу автокореляційних функцій монетарні фактори було згруповано в три вузли: вузол формування ресурсів, вузол використання ресурсів і вузол курсоутворення валют.

Вузол курсоутворення валют є найбільш взаємозалежним та налічує в собі найтісніші кореляційні зв'язки. Даний вузол є екзогенним та впливає на утворення та використання фінансових ресурсів.

Вузол формування ресурсів об'єднує індекс ПФТС, облікову ставку НБУ, процентну ставку за кредитами. Всі перелічені макропоказники не мають внутрішньої автокореляційної, тобто значення показника в проміжок часу t_0 не залежить від t_n , де $t_0 < t_n$. Відсутність внутрішньої кореляції (автокореляції) свідчить про вплив екзогенних факторів на динаміку показників. Для визначення взаємозв'язків макропоказників в часовому вимірі було досліджено кореляційні зв'язки в межах часових лагів.

Облікова ставка НБУ, згідно проведеному дослідженню, впливає на індекс ПФТС через 7 кварталів, тоді як процентна ставка за кредитами через 8 кварталів, іншими словами, для впливу на індекс ПФТС облікова ставка в порівнянні з процентною ставкою за кредитами потребує менший період часу для впливу на біржовий індекс. Однак необхідно зазначити, що різниця між часовими лагами є незначною (1 квартал), тоді як середній строк очікування наслідків за обидвама макропоказниками дорівнює 7,5 кварталів, майже два роки, що свідчить про неефективність та неможливість швидко впливати на біржові показники. Також дещо суперечливою є послідовність очікуваних наслідків, тобто для впливу на індекс ПФТС в момент часу t_8 спочатку впливає існуючий показник процентної ставки за кредитами в t_0 , а вже після цього майбутній показник облікової ставки НБУ в момент часу t_1 , такий алгоритм суперечить механізму формування монетарної політики Національного банку України, оскільки з отриманих результатів можна зробити висновок, що спочатку формується процентна ставка, а потім облікова ставка наздоганяє. Кореляційний зв'язок між обліковою ставкою НБУ та процентною ставкою за кредитами є дуже слабкий та не перевищує 0,4, що підтверджує окреслені раніше суперечності.

Окреслені суперечні положення можна пояснити кризовим регулюванням, оскільки заходи щодо монетарної політики НБУ наздоганяли реакцію фінансового ринку на перевантаження економіки непрацюючими кредитами та несли не попереджальний характер, а нагально корегуючий.

До вузла використання ресурсів належить індекс споживчих цін, індекс цін виробників промислової продукції, процентна ставка по депозитам, інвестиції за рахунок банківських кредитів. Вузол об'єднує показники яким притаманно незначний рівень білого шуму в спостереженнях. До цього вузла входить міцний кореляційний зв'язок (на рівні 0,8) між індексом споживчих цін та індексом цін виробників промислової продукції; щодо інших зв'язків які входять до вузла, то кореляція проявляється з суттєвим часовим лагом (більше ніж 7 кварталів).

Показник інвестицій за рахунок банківських інвестицій впливає на індекси споживчих цін та цін виробників промислової продукції через 13 кварталів (більше ніж три роки), такі результати дослідження обумовлені характеристиками інвестиційної діяльності комерційних банків, а саме низькою диверсифікацією інвестицій за строками; в банківських портфелях переважають середньострокові інвестиції (від 1 до 3 років).

Сучасна банківська інвестиційна діяльність не має повного інструментарію та механізмів інвестування для залучення та використання фінансових ресурсів для різних строків, найбільша нестача спостерігається в мікроінвестуванні та довгостроковому інвестуванні (від 3 до 10 років). З іншого боку кореляційних зв'язок з часовим лагом в 3 роки дає можливість попереднього діагностування та попередження майбутніх криз спираючись на динаміку банківського інвестування в момент часу t_0 .

Процентна ставка за депозитами має схожий часовий лаг (13 кварталів) впливу на індекси споживчих цін та цін виробників промислової продукції. Проте через 7 кварталів банківські інвестиції впливають на ставку за депозитами, а через 11 кварталів – індекси впливають на процентну ставку за депозитами, така комбінація причино-наслідкових кореляційних зв'язків свідчить про те, що процентна ставка за депозитами впливає на інші

макропоказники та є стимулом для їх зміни, таким чином можна зробити висновок, що вузол має різні конфігурації впливу в різні проміжки часу.

За отриманими результатами можна зробити висновок, що існуючі механізми регулювання мають довгий період очікування до моменту впливу на економічну ситуацію, тобто рішення щодо регулювання приймаються як результат становища національної економіки, тоді як регуляторні механізми повинні бути «скульпторами» майбутніх тенденцій економічного розвитку України.

1. Бідюк П.І. *Моделювання і короткострокове прогнозування гетероскедастичних процесів* / П.І Бідюк., О.А. Кожухівська // *Індуктивне моделювання складних систем: Зб. наук. пр.* — К.: МННЦ ІТС НАН та МОН України, 2012. — Вип. 4. — С. 48-63.

2. *Національний Банк України. Статистичні матеріали з офіційного сайту [Електронний ресурс].* — Режим доступу: www.bank.gov.ua

Шевчук А.В.

студент 1 курсу ОКР «магістр»

Харківський національний економічний університет ім. Семе́на Кузне́ця

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НЕОБХІДНИЙ ІНСТРУМЕНТ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ

У сучасній економіці України бракує практичного досвіду впровадження новітніх інструментів у сфері управління персоналом, підприємством загалом. Одним із сучасних розповсюджених методів вдосконалення системи управління є тайм-менеджмент.

Метою дослідження є узагальнення та науково-теоретичне обґрунтування положень щодо ефективного використання методик тайм-менеджменту у якості основних елементів системи управління персоналом на підприємстві.

На вітчизняних підприємствах раніше не виникало особливої необхідності у здійсненні стратегічного планування з використанням засобів тайм-менеджменту, яке було орієнтоване на пошук, формулювання та формування конкурентних переваг, необхідних для забезпечення майбутнього успіху підприємства. Проте з нинішнім темпом росту іноваційних технологій управління постає завдання пошуку шляхів перспективного розвитку підприємств.

Для докладнішого аналізу поняття «тайм-менеджменту» та сфери його застосування запропоновано розглянути морфологічний аналіз (таблиця).

Морфологічний аналіз поняття «тайм-менеджмент»

№	Автор	Визначення
1	Архангельский Г. А. [1, с. 94]	Тайм-менеджмент – це система, спрямована на узгодження своїх дій, наука про те, як спланувати чіткий графік роботи і життя в день, тиждень, місяць, рік, з метою його оптимізації та налагодження ефективного використання.
2	Берд П. [2, с. 102]	Тайм-менеджмент – це технологія організації часу і підвищення ефективності його використання. Це не стільки набір технік, скільки стиль життя і філософія цінності часу у швидкому потоці інформації і постійно мінливому світі.
3	Брайан Трейсі [3, с. 41]	Тайм-менеджмент – це вміння ефективно управляти і контролювати свій особистий час
4	Сидорова Н. А. [4, с. 76]	Тайм-менеджмент – це вміння визначати, що є головним, а що – другорядним, до чого в першу чергу варто докласти зусиль, а що може і почекати
5	Кові С. [5, с. 231]	Тайм-менеджмент – це система управління часом, яка включає в себе ряд елементів, які у сукупності дають значне скорочення часу, необхідного для здійснення різних виробничих процесів.